

Global Business Research Congress (GBRC), May 26-27, 2016, Istanbul, Turkey.

A STUDY ON THE GENERAL STRUCTURE OF THE SERVICE SECTOR IN TURKEY

DOI: 10.17261/Pressacademia.2016118657

Ilhami Mintemur¹, Mucahit Kurtuluş², Omer Mintemur³

¹Türkiye İstatistik Kurumu, ilhami.mintemur@tuik.gov.tr

²Sinop Üniversitesi, mucahitkurtulus@hotmail.com

³Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, omermintemur@gmail.com

ABSTRACT

In this study, in Turkish services industry, have been analyzed in terms of number of enterprises, employment, turnover and value added, according to knowledge intensive level of sectors and structure in terms of knowledge-intensive services sector were examined in comparison with European Union countries

Keywords: Statistical classifications, knowledge intensive services, services sector

JEL Codes: G20

TÜRKİYE'DE HİZMET SEKTÖRÜNÜN GENEL YAPISI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

ÖZET

Bu çalışmada Türk Hizmet sektöründe bilgi yoğun ve yoğun bilgi içermeyen sektörlerin girişim sayısı, istihdam, ciro ve katma değer açısından bilgi yoğunluk düzeyine göre analiz yapılmış ve Avrupa Birliği ülkeleri ile karşılaştırılarak hizmet sektörünün bilgi yoğun açısından yapısı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İstatistikî sınıflamalar, bilgi yoğun hizmetler, hizmet sektörü

JEL Kodları: G20

1. GİRİŞ

Bu çalışmada amaç, hizmet sektöründeki girişimlerin sayısı, istihdam, ciro ve katma değer açısından yıllara (2003-2013) göre bilgi yoğunluk açısından değişim olup olmadığını ve Avrupa Birliği ülkeleri ile karşılaştırılarak hizmet sektörünün bilgi yoğun açısından yapısı incelenmiştir. Yüksek teknoloji ve bilgi yoğun hizmet sanayi hakkındaki istatistikler; teknoloji yoğunluklarına göre imalat ve hizmet sanayinde tanımlanan verileri ekonomik, istihdam, bilim, teknoloji ve yenilik açısından incelemektedir. Teknoloji yoğunluğu belirleme de iki temel yaklaşım kullanılmaktadır. Bunlar sektörel ve ürün yaklaşımıdır. Üçüncü bir yaklaşım ise Uluslararası Patent Sınıflamasına (IPC) dayanarak biyo-teknoloji patent ve yüksek teknoloji verilerin kullanılmasıdır.[4]

2. LİTERATÜR TARAMASI

İmalat sanayi; Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflamasının (NACE) 2 veya 3 basamaklı faaliyetlerini kullanarak, imalat sanayinde teknoloji yoğunluklarına göre (Araştırma ve Geliştirme Harcamaları / Katma Değer) birbirine yakın grupları oluştururken, hizmetler, NACE Rev.2'nin bölüm (ikili düzeyde) bazında

yüksek öğrenim personelinin oranına dayanarak 'Bilgi Yoğun Hizmetler' ve 'Yoğun Bilgi İçermeyen Hizmetler' olmak üzere ikiye ayrılır.

Bilgi yoğun hizmetler ise;

1. Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetleri (telekomünikasyon, programcılık ve yayıncılık vb. faaliyetleri), 2. Bilgi yoğun piyasa hizmetleri¹ (finansal araçlar ve yüksek teknoloji hizmetleri hariç) (havayolu, su yolu, hukuk ve muhasebe, reklamcılık vb faaliyetler), 3. Bilgi yoğun finansal hizmetler (finansal hizmet faaliyetleri, Sigorta, reasürans ve emeklilik fonları), 4. Diğer bilgi yoğun hizmetleri (yayımcılık faaliyetler, veterinerlik hizmetleri vb. faaliyetler), 5. Yoğun bilgi içermeyen hizmetleri (toptan ve perakende ticaret, posta ve kurye faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, kara taşımacılığı vb. faaliyetler), olmak üzere 5 ana gruba ayrılmıştır [2].

Çalışmanın amacı; hizmet sektörünün, bilgi yoğunluklarını ortaya koymak ve gelişimini izlemektir. Yüksek teknoloji ve bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetler hakkındaki istatistikler, teknoloji yoğunluklarına göre imalat ve hizmet sanayinde tanımlanan verileri ekonomik, istihdam, bilim, teknoloji ve yenilik açısından incelemektedir

3. VERİ VE YÖNTEM

Bu çalışmada Türkiye İstatistik Kurumunun verileri kullanılmıştır. Veri kapsamı, hizmet istatistiklerinin derlenmesinde tamsayım ve örnekleme yöntemleri bir arada kullanılmaktadır. 20 veya daha fazla çalışanı olan girişimlerde tamsayım yöntemi, 20'den az çalışanı olan girişimlerde örnekleme yöntemi kullanılmaktadır.

Bu çalışmada hizmet sektörü olarak; toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, bilgi, iletişim, gayrimenkul faaliyetleri, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, idari ve destek faaliyetleri, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor ile diğer hizmet faaliyetleri olarak gruplandırılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1. Hizmet Sektöründe Girişim Sayısı Ve İstihdam

Türkiye'de 2010 yılında, kapsama alınan hizmet sektörlerinde toplam 1.930.000 girişim faaliyette bulunmuştur. Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmet faaliyetlerinde bulunan girişim sayısı 2003 yılında 11.609'dur. Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmeti faaliyetinde bulunan girişimler 2013 yılında 19.183 artarak 30.792'ye ulaşmıştır. **Bilgi yoğun yüksek teknoloji** hizmeti faaliyetinde bulunan girişim sayısının hizmet sektöründeki girişimlere oranı, 2003-2008 yıllarında ortalama olarak % 0.97, 2009-2013 yıllarında ise % 1.33'e yükselmiştir.

Türkiye'de bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmet faaliyetinde girişimlerin sayısının, İngiltere'de Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmeti faaliyetinde bulunan girişim sayısına oranı % 19.3'dür. Bu oran Fransa'ya göre % 27.4 ve Almanya göre % 32.1'i kadar iken; ülkemiz Finlandiya, Avusturya, Portekiz, Danimarka ve Slovenya gibi ülkelerden daha çok yüksek teknolojik faaliyetinde bulunan girişimlere sahiptir (**Çizelge 5**).

Çizelge 1: Bilgi yoğun hizmet faaliyetlere göre girişim oranları (%)

Hizmet düzeyi	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetleri	0.8	0.8	0.8	1.0	1.2	1.2	1.2	1.4	1.3	1.3	1.4
Bilgi yoğun piyasa hizmetleri	5.0	5.1	4.7	5.3	5.6	5.7	6.4	6.5	6.6	6.8	7.1
Bilgi yoğun finansal hizmetler	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8
Diğer bilgi yoğun hizmetler	3.2	3.3	2.8	3.0	3.0	3.0	2.9	2.7	2.8	2.9	3.3
Yoğun bilgi içermeyen hizmetler	90.7	90.5	91.4	90.5	89.9	89.8	88.6	88.5	88.4	88.1	87.4

¹ Bilgi yoğun piyasa hizmetleri diye kullanılacaktır

Hizmet sektöründe girişim sayısı, **yoğun bilgi içermeyen hizmet** faaliyetlerde yoğunlaşmaktadır. Hizmet sektöründe 2003-2013 yıllarında ortalama girişimlerin % 89.4'ü **yoğun bilgi içermeyen faaliyetler** de bulunmaktadır. **Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmet faaliyetinde** bulunan girişimlerin oranı 2003-2013 yıllarında ortalama olarak % 1.1'ine sahiptir.

Çizelge 2: Bilgi yoğun hizmetlere göre istihdam (000 kişi)

Hizmet düzeyleri	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetleri	127	130	134	134	140	155	147	155	164	172	185
Bilgi yoğun piyasa hizmetleri	294	345	409	475	515	537	544	609	694	765	841
Bilgi yoğun finansal hizmetler	195	197	205	213	233	258	286	295	299	309	314
Diğer bilgi yoğun hizmetleri	230	271	302	343	377	419	412	472	520	597	656
Yoğun bilgi içermeyen hizmetler	3.399	3.886	4.794	4.946	5.096	5.200	4.941	5.005	5.635	6.042	6.174
Toplam	4.245	4.829	5.844	6.111	6.361	6.569	6.330	6.536	7.312	7.885	8.171

2013 yılında hizmetler sektöründe **8.171.000** kişi istihdam edilmiştir. **Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmet** faaliyetlerinde istihdam edilen **185.000** kişi, hizmet sektör istihdamının % 2.3'üne denk gelmektedir. 2013 yılında, 2003 yılına göre en fazla istihdam artışı **yoğun bilgi içermeyen hizmetleri** düzeyinde meydana gelmiştir. 2003 yılında **3.399.000** kişi çalışırken 2013 yılında % 81.7 artışla **6.174.000** kişiye ulaşılmıştır.

Çizelge 3: Bilgi yoğun hizmet faaliyetlerine göre istihdam oranları (%)

Hizmet düzeyleri	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetleri	3.0	2.7	2.3	2.2	2.2	2.4	2.3	2.4	2.2	2.2	2.3
Bilgi yoğun piyasa hizmetleri	6.9	7.1	7.0	7.8	8.1	8.2	8.6	9.3	9.5	9.7	10.3
Bilgi yoğun finansal hizmetler	4.6	4.1	3.5	3.5	3.7	3.9	4.5	4.5	4.1	3.9	3.8
Diğer bilgi yoğun hizmetler	5.4	5.6	5.2	5.6	5.9	6.4	6.5	7.2	7.1	7.6	8.0
Yoğun bilgi içermeyen hizmetler	80.1	80.5	82.0	80.9	80.1	79.1	78.1	76.6	77.1	76.6	75.6

Hizmet sektöründe istihdam, **yoğun bilgi içermeyen hizmet** faaliyetlerinde yoğunlaşmaktadır. Hizmet sektöründe 2003-2013 yıllarında ortalama istihdamın % 78.8'i **yoğun bilgi içermeyen hizmet** faaliyetlerinde bulunmaktadır. **Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetlerinde** yaratılan istihdam 2003-2013 yıllarında ortalama istihdamın % 2.4'üne sahiptir.

Çizelge 4: Seçilmiş AB ülkelerinde bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetlerinde çalışanlar sayısı, 2011

Ülke	İstihdam (000 kişi)	Türkiye'nin ülkelere göre istihdam oranı (%)
Almanya	1.159	14.2
Fransa	799	20.5
İtalya	540	30.4
İspanya	494	33.2
Polonya	316	51.9
Hollanda	263	62.4
Türkiye	164	100.0
Romanya	138	118.8
Çek Cumhuriyeti	123	133.3
Avusturya	101	162.4
Macaristan	100	164.0
Danimarka	99	165.7
Portekiz	82	200.0
Finlandiya	33	497.0
Slovenya	28	585.7

2011 yılında Türkiye'de, **bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmet faaliyetlerinde** çalışanların sayısı Almanya'daki aynı teknoloji düzeyinde çalışanların % **14.2**'si, Fransa'nın % **20.5**'i, İtalya'nın % **30.4**'ü oranında iken, Romanya, Macaristan, Danimarka ve Portekiz gibi ülkelere göre daha fazla istihdam yaratılmaktadır.

Çizelge 5: Seçilmiş AB ülkelerinde bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetlerinde girişim sayısı, ciro ve katma değerler, 2010

Ülkeler	Girişim sayısı	Türkiye'nin ülkelere göre girişim oranı (%)	Ciro Değeri Milyon Euro	Türkiye'nin ülkelere göre ciro oranı (%)	Katma Değer Milyon Euro	Türkiye'nin ülkelere göre katma değer oranı (%)
İngiltere	139.017	19.3	209.558	9.5	90.704	8.6
İtalya	101.381	26.5	104.493	19.1	48.859	16.0
Fransa	98.183	27.4	157.163	12.7	68.564	11.4
Almanya	83.584	32.1	185.905	10.7	85.133	9.2
Hollanda	52.436	51.2	50.155	39.7	24.112	32.4
Polonya	50.430	53.3	22.094	90.1	10.382	75.2
İspanya	42.294	63.5	73.235	27.2	33.875	23.0
Macaristan	33.846	79.4	9.296	214.2	3.769	207.1
Çek Cumhuriyeti	30.625	87.7	12.390	160.7	5.660	137.9
Türkiye²	26.867	100.0	19.910	100.0	7.807	100.0
Romanya	19.201	139.9	7.786	255.7	3.506	222.6
Avusturya	18.612	144.4	11.702	170.1	7.238	107.8
Portekiz	14.619	183.8	12.404	160.5	5.285	147.7
Danimarka	12.681	211.9	20.205	98.5	8.916	87.6
Slovenya	8.313	323.2	2.850	698.6	3.508	222.5
Finlandiya	8.209	327.3	13.172	151.2	6.057	128.9

² Ciro ve katma değer, 2010 yılının ortalama Euro satış fiyatına bölünerek hesaplanmıştır

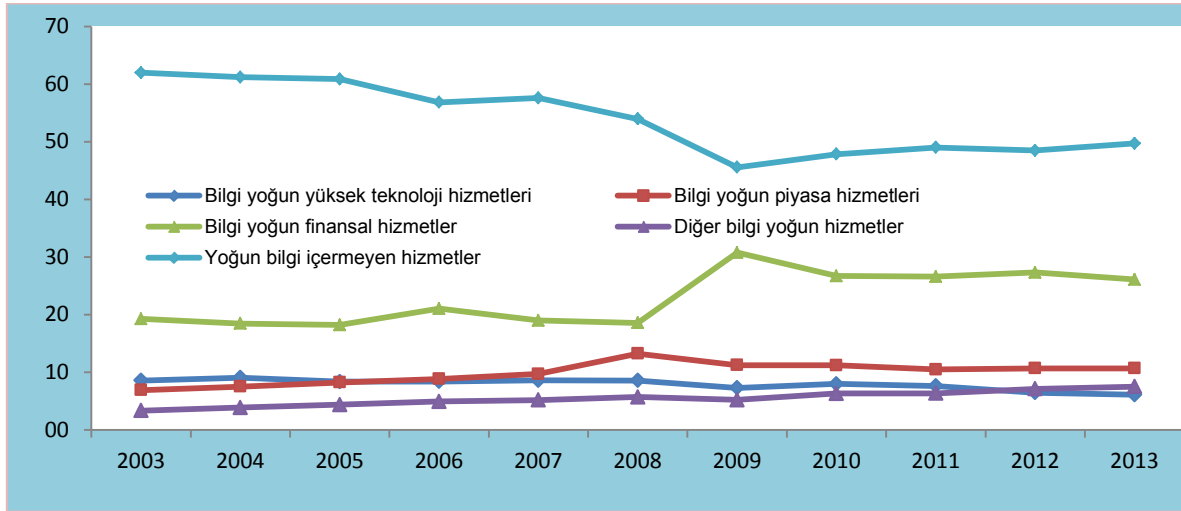
Türkiye **bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmet faaliyetlerinde**, 2010 yılında **19.910** milyon Euro'luk ciro ve **7.807** milyon Euro'luk katma değer elde etmiştir. 2010 yılında yaratılan ciro değeri; aynı yıl Almanya'da **bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmet faaliyetlerinde**; üretilen cironun % **9.5**'i ve katma değer de ise Almanya'dakinin %**8.6**'sına denk gelmektedir. 2010 yılında Türkiye'de **bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmet faaliyetlerinde**; yaratılan ciro ve katma değer, Avusturya, Romanya, Portekiz, Slovenya gibi ülkelerden daha fazla olmasına rağmen, Almanya, Fransa, İngiltere, Hollanda, İtalya gibi gelişmiş ülkelerden sonra gelmektedir.

Çizelge 6: Bilgi yoğun hizmet faaliyetlerine göre ciro oranları (%)

Hizmet düzeyleri	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetleri	3.8	3.5	2.9	3.4	2.8	2.8	3.2	3.3	3.0	2.8	2.9
Bilgi yoğun piyasa hizmetleri	3.6	4.1	3.5	3.9	4.1	4.8	4.8	4.8	4.9	4.5	5.0
Bilgi yoğun finansal hizmetler	5.3	4.2	4.3	4.7	4.4	4.5	7.2	6.1	5.9	5.9	6.1
Diğer bilgi yoğun hizmetler	1.4	1.3	1.5	1.7	1.7	1.9	2.1	2.2	2.3	2.3	2.6
Yoğun bilgi içermeyen hizmetler	85.9	86,9	87.7	86.4	87.1	86.0	82.7	83.5	83.9	84.5	83.4

2003-2013 yıllarında **yoğun bilgi içermeyen hizmetlerde** yaratılan ciro değeri stabil bir durum göstermektedir. Hizmetler sektörü; yaratılan ciro, **yoğun bilgi içermeyen hizmet faaliyetlerinde** yoğunlaşmaktadır. 2003-2013 yıllarında ortalama ciro değerinin % **85.3**'ü **yoğun bilgi içermeyen hizmetler faaliyetinde** meydana gelmiştir.

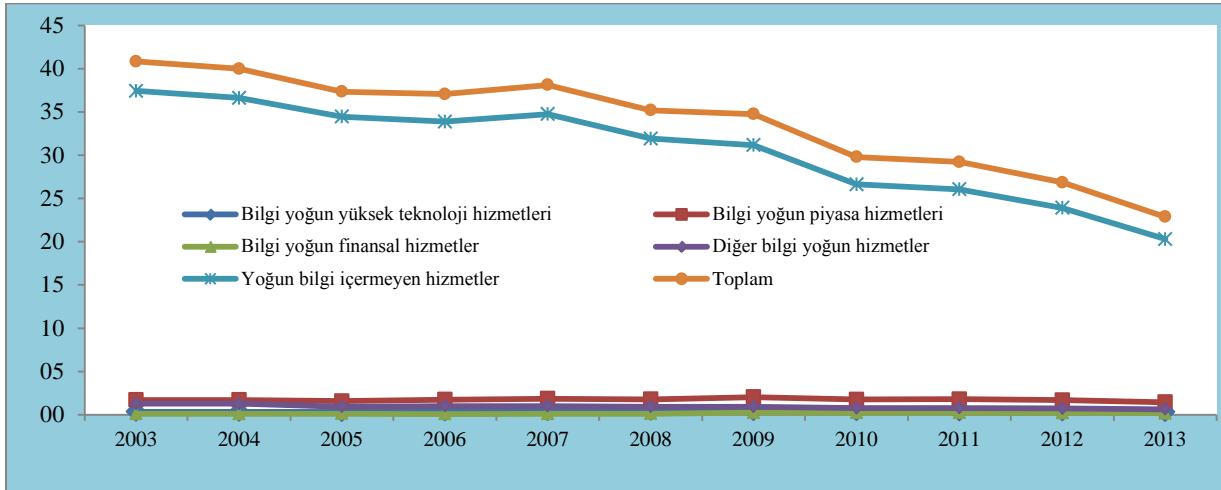
Bilgi yoğun teknoloji hizmet faaliyetlerinde; yaratılan ciro değeri 2003-2013 yıllarında ortalama ciro değerinin % **3.1**'ine sahiptir.

Şekil 1: Bilgi yoğun hizmetlere göre katma değer oranları (%)

2003-2013 yıllarında **yoğun bilgi içermeyen hizmet faaliyetlerinde** yaratılan katma değerde 2009 yılında bir kırılma olmuştur. Bu kırılma **bilgi yoğun finansal hizmetlere** kaymış durumdadır. Hizmetler sektöründe yaratılan katma değer, **yoğun bilgi içermeyen hizmet faaliyetlerinde** yoğunlaşmaktadır. 2003-2013 yıllarında ortalama katma değerlerin % 53.9'u **yoğun bilgi içermeyen hizmet faaliyetlerinde** meydana gelmiştir.

Bilgi yoğun teknoloji hizmetlerinde yaratılan katma değer; 2003-2013 yıllarında ortalama olarak katma değerinin % 7.9'una sahiptir.

Bilgi yoğun finansal hizmetlerin 2008 yılından sonra katma değerinin yükselmesinin nedeni, kapsama yeni girişimlerin alınmasıdır. (2009 yılında, Tüketici Finansman Şirketleri, İkrazaççılar, Varlık Yönetim Şirketleri, Menkul Kıymet, Gayrimenkul ve Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları, Sigorta Acenteleri (gerçek kişi) ve Sigorta Ekspertleri, Borsalar (İMKB, VOB ve İAB), Vadeli İşlemler Aracılık Şirketleri, Portföy Yönetim Şirketleri, Kredi Garanti Fonu A.Ş. ve Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. kapsama dahil edilmiştir)

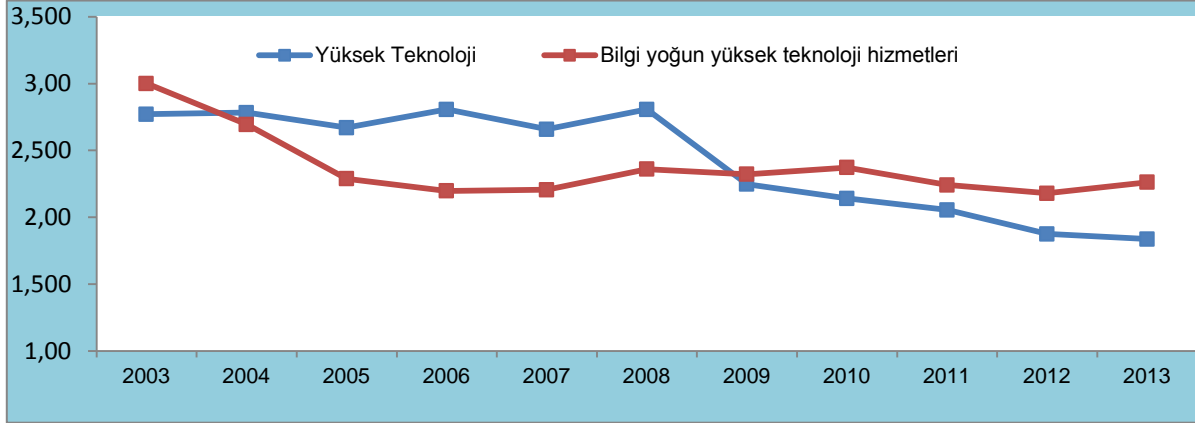
Şekil 2 : Bilgi yoğun hizmet faaliyetlerinde ücretsiz aile fertlerin toplam çalışanlar içindeki oranları (%)

2003 yılında bilgi yoğun hizmet sektöründe **toplam** çalışanların % 40.8'i ücretsiz aile fertleri iken, 2013 yılında bu oran % 22.9'a düşmüştür.

Aynı şekilde 2003 yılında **yoğun bilgi içermeyen hizmet sektöründe** çalışanların % 37.4'ü ücretsiz aile fertlerinden oluşurken, 2013 yılında bu oran % 20.3'e düşmüştür.

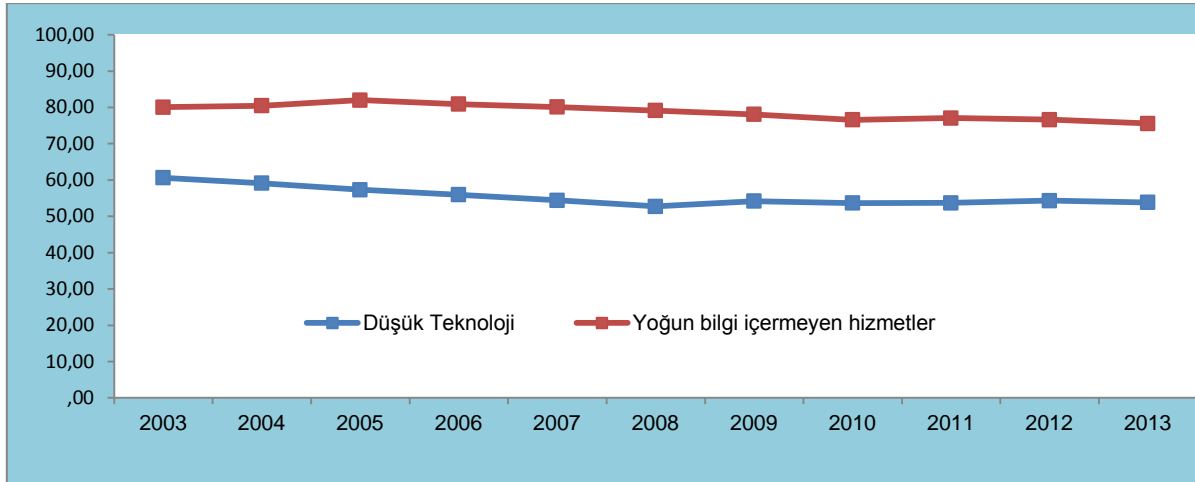
Diğer bilgi yoğun hizmet sektör düzeylerinde 2003-2013 yıllarında ücretsiz çalışan aile fertleri oranlarında önemli bir değişim meydana gelmemiştir.

Şekil 3 : Yüksek teknoloji üretimi ve bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmet faaliyetlerinde istihdam oranları (%)

İmalat sanayinde **yüksek teknoloji üretimi** ve hizmet sektöründe, **bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetlerinde** çalışanların oranı % 3'ün altında seyretmektedir. Bu iki sektörde ve iki düzeyde çalışanların oranı 2003-2013 yıllarında ortalama çalışanların % 2.4'üdür.

Şekil 4 : Düşük teknoloji ve yoğun bilgi içermeyen hizmet faaliyetlerinde istihdam oranları (%)

İmalat sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışanların yarısından fazlası, düşük teknoloji ve bilgi içermeyen sektörlerde çalışmaktadır. İmalat sanayinde 2003-2013 yıllarında ortalama çalışanların % 55.4'ü düşük teknoloji düzeyinde, hizmet sektöründe çalışanların % 78.8'i yoğun bilgi içermeyen hizmetlerde istihdam edilmektedir.

Çizelge 7 : 2003-2013 yıllarında istihdamın oransal ortalaması, standart sapması ve değişim katsayısı

Hizmet düzeyleri	Geometrik Ortalama	Standart sapma	Değişim Katsayısı (%)
Bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetleri	2.4	0.3	10.6
Bilgi yoğun piyasa hizmetleri	8.3	1.2	14.0
Bilgi yoğun finansal hizmetler	4.0	0.4	9.8
Diğer bilgi yoğun hizmetler	6.3	1.0	15.1
Yoğun bilgi içermeyen hizmetler	78.8	2.1	2.7

Ortalamadan en fazla sapma **yoğun bilgi içermeyen hizmetlerde** görünmektedir. Değişim katsayısına göre en az değişim % 2.7 ile **yoğun bilgi içermeyen hizmetlerde** ortaya çıkmaktadır.

5. SONUÇ

5.1. Bulgular Ve Öneriler

Türkiye hizmet sektörü; 2003-2013 yıllarında incelenen göstergeler açısından (girişim sayısı, istihdam, ciro ve katma değer) **yoğun bilgi içermeyen hizmet** (*toptan ve perakende ticaret, posta ve kurye faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri, kara taşımacılığı vb. faaliyetler*) faaliyetlerinde yoğunlaşmaktadır.

2003-2013 yıllarında;

- Girişim sayısının % 89.4'ü,
- İstihdamın % 78.8'i,
- Katma değer % 53.9'u,
- Ciro değerinin % 85.3'ü **yoğun bilgi içermeyen hizmet** faaliyetlerinde bulunmaktadır
- **Bilgi yoğun teknoloji hizmet** faaliyetlerinde yaratılan istihdam, ciro ve katma değer gelişmiş AB ülkelerinin hayli gerisindedir.
- 2003-2013 yılları arasında hizmetler sektöründe **bilgi yoğun yüksek teknoloji hizmetler** düzeyinde önemli bir değişim olmamıştır.
- Ücretsiz çalışanlar yoğun olarak '**yoğun bilgi içermeyen hizmet**' sektöründe yoğunlaşmaktadırlar.
- "**Yoğun bilgi içermeyen hizmet** faaliyetlerinde ücretsiz çalışanlar yıllara göre **sürekli bir düşüş eğilimi** göstermektedirler.
- İmalat sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışanların **yarıdan fazlası**, düşük teknoloji ve bilgi içermeyen sektörlerde çalışmaktadır. İmalat sanayinde 2003-2013 yıllarında ortalama düşük teknoloji faaliyetlerinde çalışanların % 55.4'ü ve hizmet sektöründe çalışanların % 78.8'i yoğun bilgi içermeyen hizmetlerde istihdam edilmektedir.
- Teknoloji sınıflaması ve bilgi yoğun sınıflamasının ulusal düzeyde geliştirilmesi,
- Teknoloji düzeylerine ve bilgi yoğun hizmet düzeylerine göre dönemsel ve yıllık baz istatistiklerin yayınlanmasında fayda vardır.

KAYNAKLAR

Eurostat, High-techstatistics, 2013

Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (NACE Rev.1.1), Ekonomik Faaliyetlere Göre Bazı Temel Göstergeler
http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1035,

Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (NACE Rev.1.1), Ekonomik Faaliyetlere Göre Bazı Temel Göstergeler,
http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1076

Thomas JAEGERS, Carmen LIPP-LINGUA, Digna AMIL, High-technology and medium-high technology industries main drivers of EU-27's industrial growth, Eurostat, ISSN:1977-0316 Cataloguenummer:KS-SF-13-001-EN-N

Türkiye İstatistik Kurumu, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması, Ankara 2010, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası,

Türkiye İstatistik Kurumu, Türkiye İstatistik Yıllığı, Ankara 2011, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Nisan, 2013

Türkiye İstatistik Kurumu, Türkiye İstatistik Yıllığı, Ankara 2012, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Haziran 2013

file:///C:/Users/16420137486/AppData/Local/Microsoft/Windows/Temporary%20Internet%20Files/Content.IE5/L7381CEC/ISTKON9_OZET_KITAPCIGI.pdf

Mücahit KURTULUŞ, İlhami MİNTEMUR, Ahmet PALAS, Türk İmalat Sanayinin Teknoloji Üretim Düzeyleri
,http://www.istkon.net/files/istkon9/ISTKON9_OZET_KITAPCIGI.pdf,

EKLER :**EK 1: Bilgi Yoğun Hizmet Faaliyetleri**

Kod	Tanım	Hizmet tipi
64	Finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	Bilgi yoğun finansal hizmetler
65	Sigorta, reasürans ve emeklilik fonları (Zorunlu sosyal güvenlik hariç)	
66	Finansal hizmetler ile sigorta faaliyetleri için yardımcı faaliyetler	
50	Su yolu taşımacılığı	Bilgi yoğun piyasa hizmetleri (finansal araçlar ve yüksek teknoloji hizmetleri hariç):
51	Hava yolu taşımacılığı	
69	Hukuk ve muhasebe faaliyetleri	
70	İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri	
71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetler	
73	Reklamcılık ve piyasa araştırması	
74	Diğer mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	
78	İstihdam faaliyetler	
80	Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri	
59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayınlama faaliyetleri	
60	Programcılık ve yayıncılık faaliyetleri	
61	Telekomünikasyon	
62	Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	
63	Bilgi hizmet faaliyetleri	
72	Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri	Diğer bilgi yoğun hizmetleri
58	Yayımcılık faaliyetleri	
75	Veterinerlik hizmetleri	
84	Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik ³	
85	Eğitim	
86	İnsan sağlığı hizmetleri	
87	Yatılı bakım faaliyetleri	
88	Barınacak yer sağlanmaksızın verilen sosyal hizmetler	
90	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri	

³ 84,94,97,98 ve 99 Bölümlere ilişkin veriler analize dahil edilmemiştir.

91	Kütüphaneler, arşivler, müzeler ve diğer kültürel faaliyetler	Yoğun bilgi içermeyen Hizmetler
92	Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri	
93	Spor faaliyetleri, eğlence ve dinlenme faaliyetleri	
53	Posta ve kurye faaliyetleri	
94	Üye olunan kuruluşların faaliyetleri	
96	Diğer hizmet faaliyetleri	
97	Ev içi çalışan personelin işverenleri olarak hane halklarının faaliyetleri	
98	Hane halkları tarafından kendi kullarımlarına yönelik olarak üretilen ayırım yapılmamış mal ve hizmetler	
99	Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	
45	Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı	
46	Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	
47	Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	
49	Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	
52	Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler	
55	Konaklama	
56	Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	
68	Gayrimenkul faaliyetleri	
77	Kiralama ve leasing faaliyetleri	
79	Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler	
81	Binalar ile ilgili hizmetler ve çevre düzenlemesi faaliyetleri	
82	Büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri	
95	Bilgisayarların, kişisel eşyaların ve ev eşyalarının onarımı	